

zaaknummer 2011T446

31 augustus 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [adres] [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[naam],
geboren op [datum] en overleden [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde I,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM,

en

[naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde II,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM,

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 februari 2012. Op 11 april 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 13 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is met zijn echtgenote [naam] verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw N.D. Geraads en zijn vertrouwenspersoon mevrouw [naam].

Namens de Congregatie is verschenen [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

2. De klacht

- 2.1. Klager is in de periode 1954 tot omstreeks 1961 in [plaats] door aangeklaagde I en aangeklaagde II in het fraterhuis, als ook op de [school] en de [school] bij herhaling seksueel misbruikt.

Het misbruik bestond in het geval van aangeklaagde I uit het aanraken en strelen van het achterwerk van klager en het penetreren van de anus met een vinger. Voorts is klager door aangeklaagde I over een periode van 3 tot 4 jaar één- tot tweemaal per week anaal verkracht.

Door aangeklaagde II is klager bij herhaling gedwongen tot orale seks.

Vanaf september 1953 heeft klager op de [school] gezeten. In 1954 is klager begonnen op de [school]. De scholen werden geleid door de fraters die woonden in het fraterhuis gelegen aan de [adres] te [plaats].

Klagers eerste contact met aangeklaagde I was gedurende zijn tijd op de [school], alwaar aangeklaagde I werkzaam was. Klager had een kwajongensstreek uitgehaald en werd hiervoor door aangeklaagde I gestraft. Hij kreeg eerst een licht pak slaag waarna aangeklaagde I het leek te willen goedmaken door klager over zijn achterwerk te strelen. Na dit contact, door klager als zeer onplezierig ervaren, probeerde klager bij aangeklaagde I uit de buurt te blijven.

In het fraterhuis liep klager aangeklaagde I opnieuw tegen het lijf. Aangeklaagde I drong er bij klager op aan met elkaar af te spreken. Klager werd uitgenodigd op de kamer van aangeklaagde I en durfde geen nee te zeggen. Bij de eerste ontmoeting bleef het bij strelen en friemelen aan het achterwerk en geslachtsdeel van klager. Daarbij kwam aangeklaagde I ook met zijn vinger in de anus van klager. De keren daar op volgend werd klager door aangeklaagde I naar de zolder geleid. Hier werd klager door aangeklaagde I met grote regelmaat – gedurende 3 à 4 jaar bij benadering tweemaal per week – anaal verkracht. Klager herinnert zich nog dat het de eerste keren enorm veel pijn deed en dat hij fors bloedde uit zijn anus. Na de eerste 7 à 8 verkrachtingen voelde klager geen pijn meer. Klager werd door aangeklaagde I tijdens de verkrachtingen met zijn hoofd in een kussen geduwd, zodat hij niet kon schreeuwen.

Aangeklaagde II was werkzaam op de [school] en vroeg klager, die belangstelling had voor techniek, op enig moment met hem in de kelder de verwarmingsketel te bekijken. In de kelder van de school dwong aangeklaagde II klager tot orale seks. Na deze eerste keer heeft aangeklaagde II klager met regelmaat gedwongen hem te pijpen. Het kwam ook voor dat aangeklaagde II klager pijpte. Dit misbruik heeft gedurende een periode van 3 à 4 jaar plaatsgevonden – bij benadering eens in de 3 weken – zowel op school als in het fraterhuis. In het fraterhuis gebeurde het in de garagebox, op zolder en in de kamer van aangeklaagde II.

De gedwongen contacten met aangeklaagde I en aangeklaagde II zijn op enig moment tot een einde gekomen nadat klager in de klas kwam bij frater [naam]. De frequentie van het seksueel misbruik door aangeklaagde I en aangeklaagde II is, nadat frater [naam] zich had opgeworpen als beschermer van klager, afgenomen.

Het structurele karakter van het misbruik is uiteindelijk geëindigd omstreeks 1958. Klager herinnert zich aangeklaagde II nog te hebben ontmoet in het schooljaar 1960-1961 en ook in dat schooljaar nog een keer of 6 te zijn misbruikt.

- 2.2. Klager is in 1972 getrouwd met zijn huidige echtgenote. Zij kennen elkaar al 45 jaar. Samen hebben ze één dochter. Een jaar of 12 geleden is klager voor het eerst met zijn echtgenote gaan praten over het seksueel misbruik door de fraters. Klager is naar eigen zeggen voor zijn echtgenote en dochter niet altijd makkelijk geweest. Hij mopperde en moppert veel op zijn gezinsleden en heeft een kort lontje. Klager vluchtte in het werk en bracht vele uren door in het [ziekenhuis], alwaar hij als sterilisatie-assistent werkzaam was. In verband met ernstige psychische klachten is klager arbeidsongeschikt geraakt en in de WAO terecht gekomen. Klager is altijd een enorme controlfreak geweest. Hij wilde alles gepland hebben. Van onverwachte gebeurtenissen raakt klager nog steeds geheel van zijn à propos. Klager is hyper nerveus en snel afgeleid. De laatste jaren zijn deze karaktereigenschappen uitvergroot. Daarnaast heeft klager problemen met concentreren en slapen. Hij heeft 's nachts nachtmerries en herbelevingen waarbij hij terugdenkt aan het misbruik door de fraters. Hij stelt het naar bed gaan steeds uit. Klager is door zijn huisarts in verband met de forse problematiek doorverwezen naar een psycholoog-psychotherapeut.
- 2.3. Klager hoopt op erkenning en wenst in aanmerking te komen voor een schadevergoeding in verband met de door hem geleden schade.

3. Het verweer

Aangeklaagde I en aangeklaagde II zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. [naam], Algemene Overste van de Congregatie Fraters CMM heeft in zijn reactie aangegeven dat hij naar vermogen onderzoek heeft verricht in de archieven van de Congregatie naar het leven van de aangeklaagden en naar de feiten die klager in zijn klaagschrift heeft beschreven. Voorts is hij in contact getreden met personen die met aangeklaagden hebben samengewerkt en/of hebben samengeleefd.

Het misbruik zou in de periode [periode] hebben plaatsgevonden in [plaats] op de [school], de[school] en in het fraterhuis.

De periode waarin het seksueel misbruik zou hebben plaatsgevonden stemt niet overeen met de gegevens die de Congregatie uit haar archieven heeft gehaald.

Aangeklaagde I was vanaf 1952 tot aan zijn pensioen in 1975 werkzaam in [plaats], waar hij ook woonde. Aangeklaagde I kan derhalve niet de frater zijn geweest die klager seksueel heeft misbruikt.

Aangeklaagde II is op 1 september 1960 op de [school] in [plaats] gaan werken. Wanneer in het klaagschrift wordt aangegeven dat het misbruik gedurende 3 à 4 jaar heeft plaatsgevonden en wel in de periode 1954-1961, dan stroken de gepresenteerde feiten niet met de gegevens uit de archieven.

In het klaagschrift staat dat het misbruik zich heeft afgespeeld gedurende de jaren 1954-1961 en ten aanzien van beide aangeklaagden wordt gesteld dat het 3 à 4 jaar heeft geduurd. Dit roept echter wel vragen op. Niet op de eerste plaats of er wel misbruik heeft plaatsgevonden, maar wel door wie, in welke periode en hoe lang.

De klacht van aangeklaagde in relatie tot de informatie uit de archieven van de Congregatie roept dus vragen op. De Algemene Overste kan dan ook geen uitspraken doen over het waarheidsgehalte van de klacht van klager. Uit de beschrijvingen van klager blijkt dat het om zeer ernstige klachten gaat tegen concrete personen. Aangezien beide aangeklaagden zijn overleden en navraag bij hen niet meer kan, is het derhalve van groot belang dat de klacht goed en objectief wordt onderzocht.

Indien het seksueel misbruik door fraters van de Congregatie jegens klager heeft plaatsgevonden, dan had dit nooit mogen gebeuren. In het klaagschrift geeft klager aan dat het misbruik een grote impact op zijn leven heeft gehad. In ieder geval treft klager zelf in het geheel geen blaam over hetgeen hem is overkomen. Het treft de Algemene Overste zeer wat voor leed het misbruik bij hem heeft veroorzaakt. De Congregatie wil dan ook de pijn die klager heeft ervaren als gevolg van het machtsmisbruik jegens klager erkennen en oprechte verontschuldigen aanbieden voor hetgeen hem in zijn jeugd is aangedaan.

4. De beoordeling

- 4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.
- 4.3. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van een klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen. Kort gezegd moet de verklaring van een klager dus worden gesteund door ander bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.
- 4.4. Klager heeft op authentieke wijze en in detail zijn verhaal verteld. De verklaring van klager is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. De Klachtencommissie vindt daarin geen reden om te twijfelen aan het feit dat klager is misbruikt.
- 4.5. De Klachtencommissie heeft kennisgenomen van de reactie van frater [naam], Algemene Overste van de Congregatie Fraters CMM en de stukken uit de persoonlijke dossiers van de aangeklaagden die de Algemene Overste als bijlagen heeft gevoegd bij zijn reactie.
Op grond van deze stukken staat vast dat aangeklaagde I na 1951 niet werkzaam is geweest in [plaats] en dat aangeklaagde II vanaf 1 september 1960 op de [school] in [plaats] is gaan werken.
- 4.6. Klager stelt dat hij gedurende de gehele periode van [periode] door aangeklaagde I en aangeklaagde II seksueel is misbruikt. Dit misbruik zou hebben plaatsgevonden in [plaats]. Tijdens de zitting van de Klachtencommissie heeft klager nogmaals bevestigd dat hij gedurende de hele periode door aangeklaagde I en aangeklaagde II met zeer grote regelmaat is misbruikt.

Op grond van hetgeen staat beschreven in de persoonlijke dossiers van de aangeklaagden is de Klachtencommissie van oordeel dat het niet aannemelijk is dat klager gedurende de gehele periode door aangeklaagde I en aangeklaagde II seksueel is misbruikt. Aangeklaagde I was immers in de periode waarin het misbruik plaatsvond niet werkzaam in [plaats] en aangeklaagde II was slechts een klein deel van die periode werkzaam in [plaats].

De Klachtencommissie acht het dan ook niet aannemelijk dat klager in [plaats] – bijvoorbeeld in het fraterhuis – seksueel is misbruikt door deze aangeklaagden terwijl de aangeklaagden niet woonden in het fraterhuis. Daarvoor zouden de aangeklaagden, gelet op de frequentie waarmee het misbruik heeft plaatsgevonden, meerdere malen per maand moeten zijn afgereisd naar [plaats]. Dit was voor die tijd en voor een frater zeer ongebruikelijk.

- 4.7 Gelet op de wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld en gelet op de overgelegde steunverklaringen acht de Klachtencommissie het aannemelijk dat klager gedurende zijn jeugd seksueel is misbruikt, maar gelet op de omstandigheid dat beide aangeklaagden in de door klager gestelde periode niet, althans één van hen slechts een klein deel van die periode, in het fraterhuis woonde(n) en ook niet in de nabijheid van het fraterhuis werkzaam was/waren, heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat het niet aannemelijk is geworden dat aangeklaagden klager seksueel hebben misbruikt. zodat geadviseerd zal worden de klacht niet gegrond te verklaren. Mocht er in de toekomst steunbewijs voorhanden zijn dan voorziet de Procedure in de mogelijkheid van dit advies herziening te verzoeken.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemene Overste van de Fraters van CMM de klacht ongegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 31 augustus 2012 door mevrouw mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mevrouw W.M. Veltman-Breddels en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Algemene Overste van de Fraters CMM en aan klager verzonden.

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Broederscongregatie Onze Lieve Vrouwe van Zeven Smarten en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagerschriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.